

Javna dela

Dne 5. t. m. se je vršila tiskovna konferenca, ki jo je sklical major Richardson. Na tej konferenci se je razpravljalo o več kotih kakor tudi o javnih delih v načrtu. Dostoj je bilo za javna dela odobrenih 560 milijonov lir kreditov. Žal pa moramo ugotoviti, da so se vsa dosedanja dela iz teh kreditov izvršila v glavnem v Trstu, Gorici in Pulju.

Pri analizi stanja obnovitvenih del v pa su A opazimo: da se iz fonda za javna dela odobrujejo krediti pretežno za obnovo za razna dela v korist krajev, ki po dosedanjih vestih iz Pariza ne bodo pripadali federativni ljudski republiki Jugoslaviji.

To razmerje črpanja razpoložljivih sredstev pa je bilo že od vsega začetka, odkar so se pričela v pasu A razna dela, tako da so se razna dela nasploh oziroma izvrševala predvsem na ozemlju, ki naj bi tvorilo avtonomno pokrajino oziroma pri padlo Italiji.

Ce zasledimo obnovitveno politiko anglo-ameriške vojaške uprave od njezega pričetka dalje, moramo nehoti briti do omenjene ugotovitve. Ta stvarnost nas zelo črni in istočasno tudi zaprepeta.

Polk. Smuts je pred kratkim naletel na stopnju delavcev položaj v pogledu finančiranja raznih del. Dela bi na pomni priti z velikimi finančnimi zadolžitvami pri finančnih ustanovah, kar pa je za Italijo pa bo morala država lastnica tega zemlja, priznati in povrniti stroške iz tega izplačati dejstvo, ki smo ga že nešteto krat ugotovili pri obravnavanju obnovitvenih stanovanjskih hiš, ki se vrši po raznih izvirnih zgledih.

Bremena za vsa izvršena dela, kot je razvidno tudi iz pred omenjenega izpisa polk. Smutsa, bodo obremenjevala državno, oziroma avtonomno skupnost.

Razumljivo je, da bo država oziroma avtonomna pokrajina zadolžena pri raznih finančnih ustanovah pri raznih bankah ali pri drugih državah, ki so iz tega ali drugega razloga in zainteresirane avtonomna pokrajina bo v finančni odvisnosti in če ne bi bila v stanju pravočasno izpolniti svojih finančnih obveznosti, bi zapadla v gospodarsko odvisnost in potem te tudi v

politično. A niti gospodarska, še manj pa politična odvisnost nista v interesu delovnega ljudstva.

V načrtu javnih del je tudi izgradnja nove ceste Trst-Padriče. Kolikor vemo, je ta nova cesta prvi del projekta internacionalne avtostrade, ki naj bi potekala po ozemlju avtonomne pokrajine, nato pa v okolici Trsta obrnila proti severu, proti Avstriji po italijanskem ozemlju.

Ta projekt je že stara zamisel in v njej secu maju je »La voce libera« priobčila članek, v katerem je reklamirala začetek teh del. Toda nekaj dni nato je »Giornale allegro« prinesel tozadevni denarji.

Res čudno, da je ta projekt kot stara zamisel tako izšel, da poteka trasa internacionalne ceste izključno po avtonomnem, oziroma italijanskem ozemlju. Dejstvo pa je, da bi se ta zamisel dobro zvezo, dobre internacionalne ceste dela izvesti po ugodnejšem načrtu, ki bi povsem odgovarjal potrebam zveze Trsta z zaledjem v Avstriji.

Poročila iz cone B

Tako je treba

Lep vzgled iznajdljivosti tovarstva in samoiniciative so pokazali delavci in nameščenci ter sindikalna podružnica voznikov v Lokavcu.

Sindikalna podružnica voznikov iz Lokavca namreč stalno izvaja les za upravo lesne industrije Rizzatto Ajdovščina. Tako je tudi sedaj zaposlena z izvozom večje količine lesa iz Trnovskega gozda. Ker je pa oddelek, iz katerega les izvaja, deloma silno težak in za izvoz nepriladen, bi morala uprava znatno zvišati ceno izvozne takse voznikom, toda še vedno, bi bil izvoz zvečan z veliko živjensko nevarnostjo za živino in voznike.

Pri vsem tem pa uprava ne bi mogla opraviti visokih prevoznih stroškov. Zavedajo se danes, da se ne delavci in nameščenci odločijo, da sami s pomočjo voznikov, udarniško gradijo pot do najbolj nepristopnega dela, kjer se nahaja ca. 30 m² lesa. Z vsem potrebnim orodjem in trdnjo voljo, da izvršijo zadano nalogo, so se odpravili v nedeljo dne 23. junija ob 5. uri zjutraj s tovornim avtomobilom v Trnovski gozd. Kljub najhujšemu naližu ni bilo omahljivca med njimi.

Ko so prišli na cilje, se jim je namejalo v nagrado za odločnost najlepše gonice. Zepeli so krampi in sekire. Ko je bila ura polne, so si ogledali in presodili uspeh dela. Naredili so dve sto metrov gorke poti v najtežjem skalnatem terenu. Če računamo, da so s tem zmanjšali stroške prevoza na polovico, t. j. od 1600 lir na 800 lir, in da se je omogočil odvoz ca. 50 m² lesa, se je prihranilo podjetju 40.000 lir.

Ko so prišli na cilje, se jim je namejalo v nagrado za odločnost najlepše gonice. Zepeli so krampi in sekire. Ko je bila ura polne, so si ogledali in presodili uspeh dela. Naredili so dve sto metrov gorke poti v najtežjem skalnatem terenu. Če računamo, da so s tem zmanjšali stroške prevoza na polovico, t. j. od 1600 lir na 800 lir, in da se je omogočil odvoz ca. 50 m² lesa, se je prihranilo podjetju 40.000 lir.

Pomoč Idrjčanov za stankujoče

Kot vedno, je tudi pri tej priliki razumelo idrijsko delavstvo ter prišlo do namena pomoči tržaškemu ljudstvu, ki je bilo odločno v borbi proti ostankom nacifašizma ter se je v borbi za pravice, za priključitev Trsta k Jugoslaviji. V teku dveh dni se je po naših rajonih nabrala za stankujoče tržaško delavstvo 73.000 lir ter 70 stotov živeža in 250 konzerv. S tem je pokazalo idrijsko delavstvo, da stoji zvesto ob strani v pravici borbi vsega tržaškega delavstva.

Citaite in širite Primorsko delavsko enotnost

Ljudstvo vseh rajonov naravnost tekmuje med seboj, kajti zaveda se težke borbe, ki jo vrši naše zavezno ljudstvo v coni A ter se posebno v Trstu samem. Tudi tvoj, lvo Didic se dobro zaveda, kaj se pravi trpeti pod fašizmom, kajti bil je večkrat konfiniran in preganjan, zato je dobro razumel pravično borbo tržaškega delovnega ljudstva ter podaril v ta namen za stankujoče delavstvo 10.000 lir.

Ljudstvo ne bo dopustilo, da bi se še v katerikoli obliki pojavil fašizem, ki mu je v teku 27 let prizadejal nezmerno gorje. Zato je sklenilo podpreti z vsemo razpoložljivimi silami pravično borbo tržaškega delovnega ljudstva.

Ljudstvo vseh rajonov naravnost tekmuje med seboj, kajti zaveda se težke borbe, ki jo vrši naše zavezno ljudstvo v coni A ter se posebno v Trstu samem. Tudi tvoj, lvo Didic se dobro zaveda, kaj se pravi trpeti pod fašizmom, kajti bil je večkrat konfiniran in preganjan, zato je dobro razumel pravično borbo tržaškega delovnega ljudstva ter podaril v ta namen za stankujoče delavstvo 10.000 lir.

Ljudstvo ne bo dopustilo, da bi se še v katerikoli obliki pojavil fašizem, ki mu je v teku 27 let prizadejal nezmerno gorje. Zato je sklenilo podpreti z vsemo razpoložljivimi silami pravično borbo tržaškega delovnega ljudstva.

Ljudstvo vseh rajonov naravnost tekmuje med seboj, kajti zaveda se težke borbe, ki jo vrši naše zavezno ljudstvo v coni A ter se posebno v Trstu samem. Tudi tvoj, lvo Didic se dobro zaveda, kaj se pravi trpeti pod fašizmom, kajti bil je večkrat konfiniran in preganjan, zato je dobro razumel pravično borbo tržaškega delovnega ljudstva ter podaril v ta namen za stankujoče delavstvo 10.000 lir.

Ljudstvo ne bo dopustilo, da bi se še v katerikoli obliki pojavil fašizem, ki mu je v teku 27 let prizadejal nezmerno gorje. Zato je sklenilo podpreti z vsemo razpoložljivimi silami pravično borbo tržaškega delovnega ljudstva.

Ljudstvo vseh rajonov naravnost tekmuje med seboj, kajti zaveda se težke borbe, ki jo vrši naše zavezno ljudstvo v coni A ter se posebno v Trstu samem. Tudi tvoj, lvo Didic se dobro zaveda, kaj se pravi trpeti pod fašizmom, kajti bil je večkrat konfiniran in preganjan, zato je dobro razumel pravično borbo tržaškega delovnega ljudstva ter podaril v ta namen za stankujoče delavstvo 10.000 lir.

Ljudstvo ne bo dopustilo, da bi se še v katerikoli obliki pojavil fašizem, ki mu je v teku 27 let prizadejal nezmerno gorje. Zato je sklenilo podpreti z vsemo razpoložljivimi silami pravično borbo tržaškega delovnega ljudstva.

Ljudstvo vseh rajonov naravnost tekmuje med seboj, kajti zaveda se težke borbe, ki jo vrši naše zavezno ljudstvo v coni A ter se posebno v Trstu samem. Tudi tvoj, lvo Didic se dobro zaveda, kaj se pravi trpeti pod fašizmom, kajti bil je večkrat konfiniran in preganjan, zato je dobro razumel pravično borbo tržaškega delovnega ljudstva ter podaril v ta namen za stankujoče delavstvo 10.000 lir.

Ljudstvo ne bo dopustilo, da bi se še v katerikoli obliki pojavil fašizem, ki mu je v teku 27 let prizadejal nezmerno gorje. Zato je sklenilo podpreti z vsemo razpoložljivimi silami pravično borbo tržaškega delovnega ljudstva.

Ljudstvo vseh rajonov naravnost tekmuje med seboj, kajti zaveda se težke borbe, ki jo vrši naše zavezno ljudstvo v coni A ter se posebno v Trstu samem. Tudi tvoj, lvo Didic se dobro zaveda, kaj se pravi trpeti pod fašizmom, kajti bil je večkrat konfiniran in preganjan, zato je dobro razumel pravično borbo tržaškega delovnega ljudstva ter podaril v ta namen za stankujoče delavstvo 10.000 lir.

Ljudstvo ne bo dopustilo, da bi se še v katerikoli obliki pojavil fašizem, ki mu je v teku 27 let prizadejal nezmerno gorje. Zato je sklenilo podpreti z vsemo razpoložljivimi silami pravično borbo tržaškega delovnega ljudstva.

Ljudstvo vseh rajonov naravnost tekmuje med seboj, kajti zaveda se težke borbe, ki jo vrši naše zavezno ljudstvo v coni A ter se posebno v Trstu samem. Tudi tvoj, lvo Didic se dobro zaveda, kaj se pravi trpeti pod fašizmom, kajti bil je večkrat konfiniran in preganjan, zato je dobro razumel pravično borbo tržaškega delovnega ljudstva ter podaril v ta namen za stankujoče delavstvo 10.000 lir.

Ljudstvo ne bo dopustilo, da bi se še v katerikoli obliki pojavil fašizem, ki mu je v teku 27 let prizadejal nezmerno gorje. Zato je sklenilo podpreti z vsemo razpoložljivimi silami pravično borbo tržaškega delovnega ljudstva.

Ljudstvo vseh rajonov naravnost tekmuje med seboj, kajti zaveda se težke borbe, ki jo vrši naše zavezno ljudstvo v coni A ter se posebno v Trstu samem. Tudi tvoj, lvo Didic se dobro zaveda, kaj se pravi trpeti pod fašizmom, kajti bil je večkrat konfiniran in preganjan, zato je dobro razumel pravično borbo tržaškega delovnega ljudstva ter podaril v ta namen za stankujoče delavstvo 10.000 lir.

jo. Toda ta ugodnejši načrt ima nedostatek, napaka, kajti cesta bi po tem načrtu potekala po ozemlju federativne ljudske republike Jugoslavije. Zato ta načrt ni vpostavljen, ni zaštet.

Izvajanje načrta izgradnje prvega dela te internacionalne ceste na odseku Trst-Padriče bo zaposlila 2500 delavcev in ne 35.000, kot je javila »N.N.U.« Ušla jim je pač ena niča, tista niča, ki tolikokrat manjka pri poročilih o manifestacijah delovnega ljudstva.

Ne smemo si tudi delati nobenih iluzij glede zaposlitve delovnih sil. Posamezni načrti, ki se izvajajo, zaposlijo določeno število delavcev, ki pa ostanejo brez dela, ko bodo dela teh načrtov dokončana. Zato je zaposlenih vedno le toliko delavcev, kolikor jih zaposluje izvedba posameznih projektov v delu.

Delovno ljudstvo pa nikdar ne bo mirno in brez kritike sprejelo razna dela, s katerimi bi postalo gospodarsko ali pa politično odvisno. Popolna nedvisnost je največji interes delovnega ljudstva in za to se bomo vedno borili.

Sindikalno delovanje v II. Bistrici

Tukajšnja sindikalna gospodarska uprava podružnica je organizirala tedenske studijske sestanke. Namen teh sestankov je, da se člani izgradijo in da postanejo resnično pravi sindikalisti, ker je z dobrim znanjem bomo največ pripomočki k čimprejšnji obnovitvi naše porušene domovine.

Zanimanje pri predavanjih je veliko. Je to bi bilo želeli, da se člani čim porajejo in v večem številu oglašajo k debatam, ker se tavno pri debatah največ nauči. Saj že star pregovor pravi: »Vsi ljudje, vse vedo. Pri takih debatah pride do različnih mnenj, ta ima to misel drugi zopet drugo itd., razvije se živahna diskusija, katere končni rezultat je takšen, kot mora biti vsakestransko zadovoljiv. Torej, dragi tovarš, le amelo se udeležiti pri debatah in diskusijah.

Se to bi raj omenil, da bi bilo dobro, če bi se zbral omenjenih sestankov udeleževali vsi člani, ker se mi zdi, da je udeležba malo šibka: pa tudi malo več točnosti bi moralo biti pri pripravi na te sestanke.

Življenje v pasu B se naglo urejuje in vsak dan bolj dobiva mirnodopsko lice. V tem oziru se naše urliko silno razklujejo od prilik v pasu B. Mi se moramo še vedno boriti za najosnovnejše pravice, ki nam jih nečesto priznajo. Zato pomni za nas njihova moralna in materialna podpora odlično pomoč v današnji fazi naše borbe.

Življenje v pasu B se naglo urejuje in vsak dan bolj dobiva mirnodopsko lice. V tem oziru se naše urliko silno razklujejo od prilik v pasu B. Mi se moramo še vedno boriti za najosnovnejše pravice, ki nam jih nečesto priznajo. Zato pomni za nas njihova moralna in materialna podpora odlično pomoč v današnji fazi naše borbe.

Življenje v pasu B se naglo urejuje in vsak dan bolj dobiva mirnodopsko lice. V tem oziru se naše urliko silno razklujejo od prilik v pasu B. Mi se moramo še vedno boriti za najosnovnejše pravice, ki nam jih nečesto priznajo. Zato pomni za nas njihova moralna in materialna podpora odlično pomoč v današnji fazi naše borbe.

Življenje v pasu B se naglo urejuje in vsak dan bolj dobiva mirnodopsko lice. V tem oziru se naše urliko silno razklujejo od prilik v pasu B. Mi se moramo še vedno boriti za najosnovnejše pravice, ki nam jih nečesto priznajo. Zato pomni za nas njihova moralna in materialna podpora odlično pomoč v današnji fazi naše borbe.

Življenje v pasu B se naglo urejuje in vsak dan bolj dobiva mirnodopsko lice. V tem oziru se naše urliko silno razklujejo od prilik v pasu B. Mi se moramo še vedno boriti za najosnovnejše pravice, ki nam jih nečesto priznajo. Zato pomni za nas njihova moralna in materialna podpora odlično pomoč v današnji fazi naše borbe.

Življenje v pasu B se naglo urejuje in vsak dan bolj dobiva mirnodopsko lice. V tem oziru se naše urliko silno razklujejo od prilik v pasu B. Mi se moramo še vedno boriti za najosnovnejše pravice, ki nam jih nečesto priznajo. Zato pomni za nas njihova moralna in materialna podpora odlično pomoč v današnji fazi naše borbe.

Življenje v pasu B se naglo urejuje in vsak dan bolj dobiva mirnodopsko lice. V tem oziru se naše urliko silno razklujejo od prilik v pasu B. Mi se moramo še vedno boriti za najosnovnejše pravice, ki nam jih nečesto priznajo. Zato pomni za nas njihova moralna in materialna podpora odlično pomoč v današnji fazi naše borbe.

Življenje v pasu B se naglo urejuje in vsak dan bolj dobiva mirnodopsko lice. V tem oziru se naše urliko silno razklujejo od prilik v pasu B. Mi se moramo še vedno boriti za najosnovnejše pravice, ki nam jih nečesto priznajo. Zato pomni za nas njihova moralna in materialna podpora odlično pomoč v današnji fazi naše borbe.

Življenje v pasu B se naglo urejuje in vsak dan bolj dobiva mirnodopsko lice. V tem oziru se naše urliko silno razklujejo od prilik v pasu B. Mi se moramo še vedno boriti za najosnovnejše pravice, ki nam jih nečesto priznajo. Zato pomni za nas njihova moralna in materialna podpora odlično pomoč v današnji fazi naše borbe.

Življenje v pasu B se naglo urejuje in vsak dan bolj dobiva mirnodopsko lice. V tem oziru se naše urliko silno razklujejo od prilik v pasu B. Mi se moramo še vedno boriti za najosnovnejše pravice, ki nam jih nečesto priznajo. Zato pomni za nas njihova moralna in materialna podpora odlično pomoč v današnji fazi naše borbe.

Življenje v pasu B se naglo urejuje in vsak dan bolj dobiva mirnodopsko lice. V tem oziru se naše urliko silno razklujejo od prilik v pasu B. Mi se moramo še vedno boriti za najosnovnejše pravice, ki nam jih nečesto priznajo. Zato pomni za nas njihova moralna in materialna podpora odlično pomoč v današnji fazi naše borbe.

Življenje v pasu B se naglo urejuje in vsak dan bolj dobiva mirnodopsko lice. V tem oziru se naše urliko silno razklujejo od prilik v pasu B. Mi se moramo še vedno boriti za najosnovnejše pravice, ki nam jih nečesto priznajo. Zato pomni za nas njihova moralna in materialna podpora odlično pomoč v današnji fazi naše borbe.

Življenje v pasu B se naglo urejuje in vsak dan bolj dobiva mirnodopsko lice. V tem oziru se naše urliko silno razklujejo od prilik v pasu B. Mi se moramo še vedno boriti za najosnovnejše pravice, ki nam jih nečesto priznajo. Zato pomni za nas njihova moralna in materialna podpora odlično pomoč v današnji fazi naše borbe.

Življenje v pasu B se naglo urejuje in vsak dan bolj dobiva mirnodopsko lice. V tem oziru se naše urliko silno razklujejo od prilik v pasu B. Mi se moramo še vedno boriti za najosnovnejše pravice, ki nam jih nečesto priznajo. Zato pomni za nas njihova moralna in materialna podpora odlično pomoč v današnji fazi naše borbe.

Življenje v pasu B se naglo urejuje in vsak dan bolj dobiva mirnodopsko lice. V tem oziru se naše urliko silno razklujejo od prilik v pasu B. Mi se moramo še vedno boriti za najosnovnejše pravice, ki nam jih nečesto priznajo. Zato pomni za nas njihova moralna in materialna podpora odlično pomoč v današnji fazi naše borbe.

Življenje v pasu B se naglo urejuje in vsak dan bolj dobiva mirnodopsko lice. V tem oziru se naše urliko silno razklujejo od prilik v pasu B. Mi se moramo še vedno boriti za najosnovnejše pravice, ki nam jih nečesto priznajo. Zato pomni za nas njihova moralna in materialna podpora odlično pomoč v današnji fazi naše borbe.

Življenje v pasu B se naglo urejuje in vsak dan bolj dobiva mirnodopsko lice. V tem oziru se naše urliko silno razklujejo od prilik v pasu B. Mi se moramo še vedno boriti za najosnovnejše pravice, ki nam jih nečesto priznajo. Zato pomni za nas njihova moralna in materialna podpora odlično pomoč v današnji fazi naše borbe.

Življenje v pasu B se naglo urejuje in vsak dan bolj dobiva mirnodopsko lice. V tem oziru se naše urliko silno razklujejo od prilik v pasu B. Mi se moramo še vedno boriti za najosnovnejše pravice, ki nam jih nečesto priznajo. Zato pomni za nas njihova moralna in materialna podpora odlično pomoč v današnji fazi naše borbe.

Življenje v pasu B se naglo urejuje in vsak dan bolj dobiva mirnodopsko lice. V tem oziru se naše urliko silno razklujejo od prilik v pasu B. Mi se moramo še vedno boriti za najosnovnejše pravice, ki nam jih nečesto priznajo. Zato pomni za nas njihova moralna in materialna podpora odlično pomoč v današnji fazi naše borbe.

Življenje v pasu B se naglo urejuje in vsak dan bolj dobiva mirnodopsko lice. V tem oziru se naše urliko silno razklujejo od prilik v pasu B. Mi se moramo še vedno boriti za najosnovnejše pravice, ki nam jih nečesto priznajo. Zato pomni za nas njihova moralna in materialna podpora odlično pomoč v današnji fazi naše borbe.

Življenje v pasu B se naglo urejuje in vsak dan bolj dobiva mirnodopsko lice. V tem oziru se naše urliko silno razklujejo od prilik v pasu B. Mi se moramo še vedno boriti za najosnovnejše pravice, ki nam jih nečesto priznajo. Zato pomni za nas njihova moralna in materialna podpora odlično pomoč v današnji fazi naše borbe.

Življenje v pasu B se naglo urejuje in vsak dan bolj dobiva mirnodopsko lice. V tem oziru se naše urliko silno razklujejo od prilik v pasu B. Mi se moramo še vedno boriti za najosnovnejše pravice, ki nam jih nečesto priznajo. Zato pomni za nas njihova moralna in materialna podpora odlično pomoč v današnji fazi naše borbe.

Življenje v pasu B se naglo urejuje in vsak dan bolj dobiva mirnodopsko lice. V tem oziru se naše urliko silno razklujejo od prilik v pasu B. Mi se moramo še vedno boriti za najosnovnejše pravice, ki nam jih nečesto priznajo. Zato pomni za nas njihova moralna in materialna podpora odlično pomoč v današnji fazi naše borbe.

Življenje v pasu B se naglo urejuje in vsak dan bolj dobiva mirnodopsko lice. V tem oziru se naše urliko silno razklujejo od prilik v pasu B. Mi se moramo še vedno boriti za najosnovnejše pravice, ki nam jih nečesto priznajo. Zato pomni za nas njihova moralna in materialna podpora odlično pomoč v današnji fazi naše borbe.

Samovolja ali nalog?

Postopanje finančne intendance

V zadnjem času je Finančna intendanca, tako v Trstu, kot v Gorici, zavela stališče, da škode, povzročene tekom te vojne našemu ljudstvu od Nemcev, fašistov ali kogar koli z našimi odvzemom premične in ne premične, plenjenjem in podobnim postopkom, ni smatrali kot vojne škode v smislu zakona od 20. 10. 1940, ter odklanja plačilo prejemov za take škode. Izgleda, da priznava kot pravo vojno škodo samo tisto, ki je nastala tekom pravih bojev vojaških odredkov.

To stališče je povsem zgrešeno. Ker zaveda zelo hudo velik del vojnih škodovalcev naših vasi, bi si človek nehoti mislil, da se namerava s tem tolaženjem zakona in postopanjem čim bolj preprečiti slovenskemu ljudstvu našega podedelja dosego prejemov na pripadajočo vojno odškodnino.

Zato opozarjamo na jasne določbe italijanskega zakona o vojni škodi, ki v členu 2 izrecno smatra kot vojni dogodek (atto di guerra) z ozirom na odškodninsko pravico ne le prava vojna dejanja, izvršena od vojnih sil, domaćih, zavezniških ali sovražnih z namenom priprave ali izvedbe vojnih operacij, temveč tudi dejanja, ki sicer ne služijo direktnim pripravam ali vojnim operacijam, pač pa so z njimi v vzročni zvezi.

Vsekakor so bili vojni dogodki vsi spopadi, nastali zaradi upora pripadnikov ljudstva zoper fašizem in okupatorje, ravno tako tudi občutke, represije in vsa najraznovrstnejša nasilja vseh vrst vojaških in polvojaških odredkov, fašistov, policijskih, orožniških in drugih, domobranskih, četniških, kozmaških ter kdo ve kakšnih odredkov, ki so divjali po naši zemlji in jo spremenili v eno samo strašno bojšče; to so bili pravi vojni dogodki v smislu zakona o vojni škodi.

Kot vojne dogodke jih je smatrala tudi okupatorska vojna oblast in vsi njeni vojni in upravni organi, kot so smatrali tudi vsi nraški pokrajini, izvozniki središča mest Trsta in Gorice, kot vojni in operativno področje. Kot tako je bilo tudi izrecno označeno z napisi, ki so se nahajali pri vseh vzhodih v središču mesta: »Bandengebiet« ali podobno. To pa je istovestno z operacijskim vojnem ozemljem. Da je tako bilo, dokazujejo uradne in postojanke, zasedene z močnimi stražami pri vseh dohodih v mesto, od ko-

der se je ob vsakem sumljivem znaku streljalo. Na teh mestih in izven njih, povsod širom vse pokrajine se so vrstili dan za dnem spopadi in streljanja s partizanskimi oddelki in patrolami in tudi večje bitke s kozi za zadnja leta vojne. Vse to je bila prava vojna, so bila vojna dejanja, kot jih je rodila zadnja vojna.

Zato je bilo tudi vse podedelje Juljske krajine vojno ozemlje in so vsa nasilna dejanja, ki so jih izvršili Nemci, fašisti, pa tudi manjši oddelki ter domobranci, četniki in slični vojaški oddelki, prava vojna dejanja in vojni dogodki.

Zaradi tega so tudi vse škode, ki so nastale zaradi takih dejanj, pa naj so bile to požigi, plenjenja, čiščenja, ali tudi škode zaradi dejanj izvršenih pod imenom preiskav, prave vojne škode po dahu in v smislu vojnoodškodninskega zakona.

Zaradi tega je stališče finančne intendance povsem napakno in pomenja nepriznavanje škod nastalih našemu ljudstvu na premični in ne premični stvari, ki so jih izvršili vojaški oddelki, oziroma o priliki dejanj nacističnih oddelkov tekom te vojne, težko krivico in naravnost sovražni postopek.

Zato je nujno potrebno, da finančna intendanca, ki svoje stališče spremeniti ter prizna tudi te škode kot vojne škode in nakaže nanje odškodnino prejemov.

Zavezniško vojaško upravo pa naprosmo, da s svoje strani napravi potrebno, da bo finančna intendanca spoštovala zakon in spoštovala tudi borbo in žrtve našega ljudstva, ki se je borilo po vseh kotih in koncih naše domovine proti podvigom nacistične in njihovim hlapcem. Saj je stališče, ki ga je zavela finančna intendanca, za vse tiste oddelke fašistov, domobrancev pa tudi orožniških in podobnih skupin, ki so tekom vojne dan za dnem vršili te vrste vojn in dejanj, naravnost žaljivo z vojaškega stališča. Ker smatra ta dejanja za plenitve in naveden po in tedaj tudi vse take oddelke za običajne roparje in razbojnike. Ker pa je bilo vse vojskovanje nacistov in fašistov in vseh njihovih hlapcev v resnici navadno razbojništvo, so bila in dejanja pač prava in resnična vojna dejanja po vojnih načelih in strategiji, ki so jo uvedli fašisti in nacisti v vojskovanju za osvojitve sveta.

Udarniško delo v Vojsčici

Dne 23. VI. 1946 je sklicala krajevna podružnica Enotnih sindikatov svojo redno sejo, na kateri je proučila položaj svoje vasi in ugotovila, da v vasi ni dovolj prevoznih sredstev za uspešno udarniško delo. Nato je podružnica predložila svoj delovni načrt Okrajnemu odboru Enotnih sindikatov za Komen. Omenjeni odbor je takoj odobril načrt in uveljavil potrebno, da se bo delo čim uspešneje dovršilo. Obvestil je vasi iz okolice ter določil dan in uro udarniškega dela. Dne 30. VI. 1946 so se zbrale na Vojsčico ob 7. uri zjutraj sledeče vasi: Sela, Ivanjgrad, Temnica, Novolet in Klanc. Zred sedmo uro se je slišalo veselo razpoloženje in petjem in godbo udarnikov, ki so prihajali na delo z vozovi, na katerih so plapolale delavske in jugoslovanske zastave.

Udarniki so bili takoj po prihodu v vas razporejeni na razne kraje po načrtu, ki ga je pripravila podružnica E.S. Zanimivo je bilo, ko so prikorakali udarniki iz Sela v vrstah v krajini in lopatami. Na celu čete delavske zastave in harmonika. Se posebej moramo poudariti, da so bili v tej četi tudi starejši ljudje, kot na primer starostnik E.S. iz Sela, Franciškin Jozef, star 51 let, ki je dal zgled vsem našim udarnikom. Tudi udarniki iz Ivanjgrada in Zagorja ter ostalih vasi niso zastajali. Vsi so se pokazali pri delu zelo dobro. Mladina iz Vojsčice ni bila osamljena; takoj po prihodu se je združila z udarniki ostalih vasi tako da je gledalo, kot da bi bila vse ena družina. Delo je potekalo s petjem in veseljem razpoloženju: tudi svirači harmonik so stalno obiskovali razne skupine. Poudariti moramo, da nam je bil v veliko pomoč odred J.A. za Trst in Istro, ki nam je prišlo na pomoč s prometnimi sredstvi za prevoz materiala. V tem dnevu je bilo očiščenih 14 vozovnih hiš in material splešan na cesto. Ceste je bilo delno popravljeno 5.000 m. skupaj je bilo napravljeno 900 delovnih ur. Ob zaključku, preden so se udarniki razšli, je bil zbor vseh udarnikov, na katerem se je v imenu mladine in vseh

organizacij zahvalila za polno udeležbo tov. Pirc Marija. Za zaključek pa je možki pevski zbor iz Vojsčice zapel Delavski pozdrav. S tem je bilo zaključeno udarniško delo: sledila je prosta zabava.

Delo te podružnice moramo objaviti v našem časopisu za vzgled ostalim, kako naj si postavljajo delo v časih, ko moramo obnovljati našo porušeno domovino. Samo na tak način si bomo čimprej zagradili našo boljšo bodočnost, če bomo složni in enotni.